



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 28 февруари 2022 година

Соопштение за печат

Позначајни движења во платниот биланс¹ во четвртиот квартал од 2021 година

Во четвртиот квартал од 2021 година, во тековните трансакции со нерезиденти е остварен дефицит од 346,5 милиони евра, главно како резултат на дефицитот во стоковната размена. Во истиот период, кај финансиските трансакции со нерезидентите се остварени нето-приливи од директни инвестиции, трговски кредити и заеми, а нето-одливи врз основа на валути и депозити и портфолио-инвестиции.

Основни компоненти на платниот биланс на Република Северна Македонија (во милиони евра)

	тековна година					претходна година					квартална промена		годишна промена		збирна промена	
	Кв.1 2021	Кв.2 2021	Кв.3 2021	Кв.4 2021	Кв.1-Кв.4 2021	Кв.1 2020	Кв.2 2020	Кв.3 2020	Кв.4 2020	Кв.1-Кв.4 2020	милиони евра	%	милиони евра	%	милиони евра	%
Тековна сметка	-53,0	-115,3	99,1	-346,5	-415,7	-155,7	-90,0	-50,6	-69,9	-366,2	-445,5	...	-276,6	395,9	-49,5	13,5
Стоки	-505,2	-565,0	-505,5	-798,9	-2.374,6	-545,2	-351,9	-402,0	-505,5	-1.804,6	-293,4	58,0	-293,4	58,0	-569,9	31,6
Услуги	193,3	130,2	142,9	33,0	499,4	162,9	105,2	80,9	77,6	426,5	-109,9	-76,9	-44,6	-57,5	72,9	17,1
Примарен доход	-137,9	-144,1	-137,8	-139,0	-558,9	-100,7	-99,4	-104,7	-106,7	-411,5	-1,2	0,9	-32,3	30,3	-147,4	35,8
Секундарен доход	396,7	463,7	599,5	558,5	2.018,3	327,3	256,1	375,2	464,8	1.423,4	-41,0	-6,8	93,7	20,2	594,9	41,8
Капитална сметка	-3,7	2,7	0,2	2,6	1,8	0,3	4,3	1,8	4,8	11,2	2,4		-2,2		-9,5	
Финансиска сметка	-47,4	-93,3	127,1	-325,6	-339,2	-170,3	-68,7	-35,1	-54,9	-329,0	-452,6		-270,6		-10,2	
Директни инвестиции	3,5	-217,0	-24,6	-197,1	-435,2	-123,2	8,6	8,2	-48,3	-154,7	-172,5		-148,8		-280,5	
Нето-стекнување средства	332,0	5,0	113,4	-270,1	180,3	111,2	-12,0	48,1	-274,0	-126,8	-383,5		3,9		307,1	
Сопственички капитал	45,9	2,4	12,0	-1,8	58,5	5,3	6,6	6,5	6,0	24,4	-13,8		-7,8		34,1	
Реинвестирање на добивка	1,7	2,1	3,3	2,1	9,2	3,1	3,1	3,1	3,1	12,3	-1,2		-1,0		-3,1	
Должнички инструменти	284,3	0,6	98,1	-270,5	112,5	102,8	-21,7	38,5	-283,2	-163,5	-368,5		12,7		276,0	
Нето-создавање обврски	328,4	222,0	138,0	-73,0	615,5	234,4	-20,7	39,8	-225,7	27,9	-211,0		152,7		587,5	
Сопственички капитал	33,9	31,2	48,5	59,4	172,9	21,2	49,0	9,0	19,7	99,0	10,9		39,7		73,9	
Реинвестирање на добивка	105,0	84,6	35,7	-87,6	137,6	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-1,4	-123,2		-87,2		139,0	
Должнички инструменти	189,6	106,3	53,9	-44,8	304,9	213,6	-69,3	31,1	-245,1	-69,7	-98,7		200,2		374,6	
Портфолио-инвестиции	-636,9	8,6	477,4	35,8	-115,1	31,6	-632,5	77,5	239,5	-283,8	-441,6		-203,7		168,8	
Валути и депозити	27,6	119,7	146,7	139,7	433,7	71,8	130,5	175,6	111,0	489,0	-7,0		28,8		-55,3	
Заеми	-19,1	-147,0	18,1	-96,9	-245,0	113,0	-166,7	-80,8	-134,2	-268,7	-115,0		37,3		23,8	
Трговски кредити	-35,1	47,7	6,1	-139,2	-120,5	-14,1	-12,8	-61,2	-135,4	-223,6	-145,3		-3,8		103,0	
Специјални права на влечење (нето-создавање обврски)	0,0	0,0	163,4	0,0	163,4	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-163,4		0,0		163,5	
Девизни резерви	611,5	94,5	-333,5	-67,9	304,7	-249,3	604,0	-153,8	-86,3	114,6	265,6		18,4		190,0	

... * процентуалната промена е над 100

** Сопственички капитал, освен реинвестирањето на добивката

Напомена: Во финансиската сметка знакот (-) означува нето-приливи од странство. Кај девизните резерви знакот (+) означува зголемување, додека знакот (-) означува намалување на девизните средства. Во податоците за девизните резерви се исклучени ценовните промени и курсните разлики.

Извор: НБРСМ.

¹ Платниот биланс претставува статистички извештај којшто систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Северна Македонија со странство за определен временски период, односно ги сумира тековните, капиталните и финансиските трансакции помеѓу резидентите и нерезидентите.



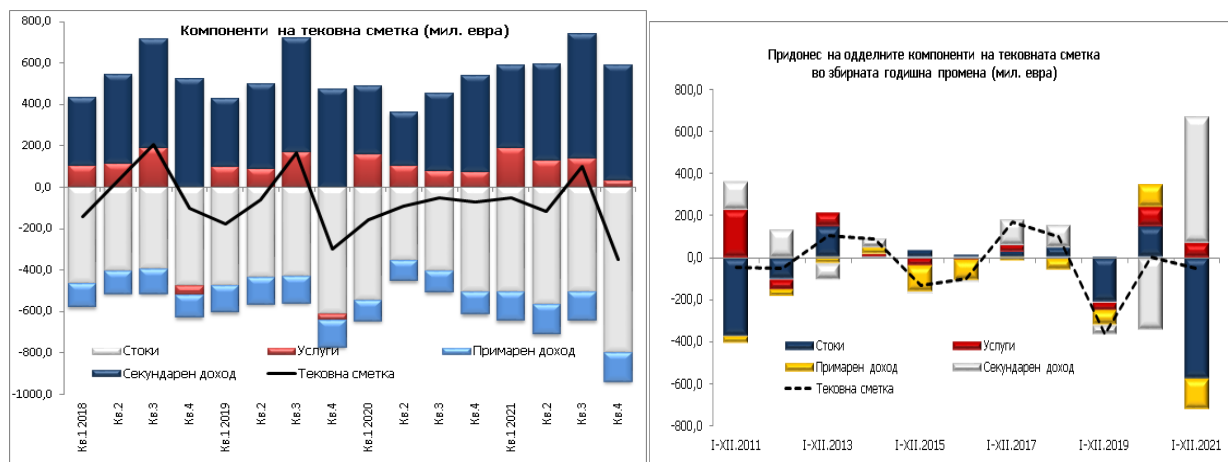
Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Тековна сметка

Од аспект на движењата остварени кај одделните компоненти на тековната сметка, во четвртиот квартал од 2021 година, дефицитите во стоковната размена (798,9 милиони евра) и кај примарниот доход (139 милиони евра), ги надминаа нето-приливите остварени кај секундарниот доход и кај размената на услуги (558,5 и 33 милиони евра, соодветно).

Наспроти остварениот суфицит во тековната сметка во третиот квартал од 2021 година (99,1 милион евра), во четвртиот квартал е забележан дефицит од 346,5 милиони евра, што укажува на квартално зголемување на нето-одливите во тековната сметка од 445,5 милиони евра. Ваквите промени се објаснуваат со промените на салдата кај сите компоненти на тековната сметка – кај трговската размена (293,4 милиони евра), размената на услуги (109,9 милиони евра) и кај секундарниот и примарниот доход (41 милион евра и 1,2 милиони евра, соодветно). Притоа, зголемениот дефицит кај стоковната размена произлегува од поголемото зголемување на увозот во однос на зголемувањето на извозот на стоки (за 16,2% и 2,2%, соодветно).

Во споредба со четвртиот квартал од минатата година, дефицитот во тековната сметка е зголемен за 276,6 милиони евра, што во најголем дел се должи на повисокиот дефицит во стоковната размена (за 293,4 милиони евра) и послабите остварувања кај размената на услуги и примарниот доход (за 44,6 и 32,3 милиони евра, соодветно). Поволни движења се остварени кај секундарниот доход, каде што нето-приливите се зголемени за 93,7 милиони евра.



Извор: НБРСМ

Во 2021 година, дефицитот во тековната сметка изнесува 415,7 милиони евра, што е повисоко ниво за 49,5 милиони евра во однос на 2020 година и во најголем дел е резултат на повисокиот дефицит во стоковната размена (569,9 милиони евра), како и на дефицитот кај примарниот доход (147,4 милиони евра). Кај останатите категории се забележуваат поволни остварувања, односно зголемување на суфицитот кај секундарниот доход и кај размената на услуги (за 594,9 и 72,9 милиони евра, соодветно).



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Финансиска сметка

Во четвртиот квартал од 2021 година, кај финансиските трансакции со нерезидентите се остварени нето-приливи од 325,6 милиони евра. Позначајни нето-приливи се остварени кај директните инвестиции (197,1 милион евра), трговските кредити (139,2 милиона евра) и заемите (96,9 милиони евра), додека нето-одливи се забележани кај валутите и депозити (139,7 милиони евра) и портфолио-инвестициите (35,8 милиони евра).

Во четвртиот квартал, кај директните инвестиции се остварени нето-приливи од 197,1 милион евра. Анализирани по компоненти, ваквите остварувања се резултат на нето-приливите кај меѓукомпанискиот долг (225,6 милиони евра) и кај сопственичкиот капитал (61,2 милиона евра), при нето-одливи кај реинвестирањето на добивката (89,7 милиони евра). Во 2021 година, врз основа на директни инвестиции се остварени нето-приливи во износ од 435,2 милиона евра, што е зголемување за 280,5 милиони евра во споредба со 2020 година. Притоа, во 2021 година, нето приливи се евидентирани кај сите компоненти на директните инвестиции: меѓукомпанискиот долг (192,4 милиони евра), реинвестираната добивка (128,4 милиони евра) и сопственичкиот капитал (114,4 милиони евра).

Во четвртиот квартал од 2021 година, обврските врз основа на директни инвестиции² се намалени за 73 милиони евра, како резултат на намалените обврски врз основа на реинвестираната добивка (87,6 милиони евра) и меѓукомпанискиот долг (44,8 милиони евра), пад делумно неутрализиран со зголемените обврски врз основа на сопственичкиот капитал (59,4 милиони евра). Намалената реинвестирана добивка е резултат на исплатените дивиденди во четвртиот квартал од годината во износ од 206,6 милиони евра. Збирно во 2021 година, обврските кон директните инвеститори се зголемени за 615,5 милиони евра, што е зголемување за 587,5 милиони евра во однос на 2020 година и е резултат на остварувањата кај сите три компоненти на директните инвестиции.

Во четвртиот квартал, средствата врз основа на директни инвестиции се намалени за 270,1 милион евра, како резултат на намалените побарувања врз основа на должничките инструменти (270,5 милиони евра) и сопственичкиот капитал (1,8 милиони евра), при раст на побарувањата врз основа на реинвестираната добивка (2,1 милион евра). Збирно, за 2021 година, средствата врз основа на директни инвестиции се зголемени за 180,3 милиони евра, наспроти намалувањето (од 126,8 милиони евра) во 2020 година. Збирната промена (од 307,1 милион евра) во најголем дел произлегува од зголемените побарувања врз основа на должнички инструменти (276 милиони евра) и сопственички капитал (34,1 милион евра), додека реинвестираната добивка бележи намалување (3,1 милион евра).

Во четвртиот квартал од годината, нето-обврските врз основа на портфолио-инвестиции се намалени за 35,8 милиони евра. Ваквата промена во најголем дел се должи на зголемените

² Се прикажуваат директни инвестиции во зависност од тоа дали финансиските трансакции создаваат обврска кон или побарување (средства) од странство.



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

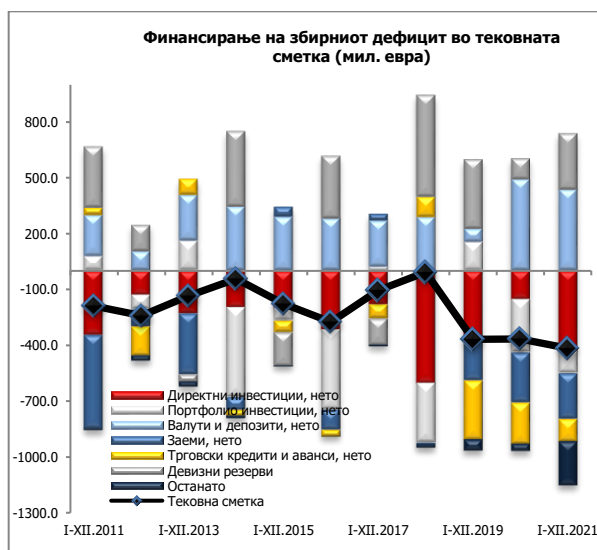
вложувања на резиденти (пред сè од страна на останатите финансиски корпорации) во сопственички хартии од вредност (20,9 милиони евра), како и на вложувањата во странски должнички хартии од вредност (20,4 милиони евра), во најголем дел од страна на депозитните институции.

Во четвртиот квартал од 2021 година, нето-приливите врз основа на заеми од 96,9 милиони евра во најголем дел се резултат на нето-приливите кај секторот „депозитни институции“ (70,2 милиона евра), а во помал дел и кај останатите сектори³ (26,8 милиони евра) и централната банка⁴ (26,4 милиони евра), делумно неутрализирали преку намалените нето-обврски кај секторот „држава“ (26,4 милиони евра). Збирно за 2021 година, нето-приливите врз основа на заеми изнесуваат 245 милиони евра, со позначителни нето-приливи кај централната банка (103 милиони евра), но и кај секторите „депозитни институции“ (63,5 милиони евра), секторот „држава“ (48,6 милиони евра) и останатите сектори (29,9 милиони евра).

Во 2021 година, нето-приливите од директни инвестиции (435,2 милиона евра), заеми (245 милиони евра), специјални права на влечење - СДР (163,4 милиони евра), трговски кредити (120,5 милиони евра) и портфолио-инвестиции (115,1 милион евра), ги надминаа нето-одливите врз основа на валути и депозити (433,7 милиони евра), што овозможи целосно финансирање на дефицитот на тековната сметка од 415,7 милиони евра и раст девизните резерви за 304,7 милиони евра.



Извор: НБРСМ.



³ Останатите сектори опфаќаат: останати финансиски институции, нефинансиски претпријатија, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

⁴ Активности на Народната банка поврзани со управување со девизните резерви.



Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоци

Податоците за платниот биланс во ова соопштение содржат редовна ревизија на податоците за периодот јануари – септември 2021 година заради подобрување на нивниот квалитет. Притоа, ревизијата на податоците во тековната сметка придонесе за намалување на дефицитот за 11,8 милиони евра, главно како резултат на подобрите остварувања односно, зголемувањето на суфицитот кај секундарниот доход и во размената на услуги (за 44,3 и 1,5 милиони евра, соодветно), наспроти зголемувањето на дефицитот кај примарниот доход и во размената на стоки (за 28,1 и 5,8 милиони евра).

Кај финансиската сметка, со ревизијата, нето-приливите се зголемени за 40,7 милиони евра. Зголемувањето во најголем дел се однесува на нето-приливите кај директните инвестиции (за 29,6 милиона евра) и кај трговски кредити (за 10,7 милиона евра).

Ревизијата на податоците доведе до намалување на грешките и пропустите за периодот јануари – септември 2021 година за 52,4 милиони евра.

Придружни информации

Временски серии податоци: годишни, квартални и месечни податоци за платниот биланс <https://nbstat.nbrm.mk/pxweb/mk/>

Методолошки појаснувања: http://www.nbrm.mk/platen_bilans.nspix

Следни објавувања: Календар на објавување податоци http://www.nbrm.mk/kalendar_na_objavuvanje_na_podatoci.nspix

Квартален платен биланс: 31 мај 2022 (референтен период, заклучно со март 2022 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 103 (или 110/108).